

Ble det som vi trodde?

Utviklingen på pensjonsområdet
Eystein Gjelsvik

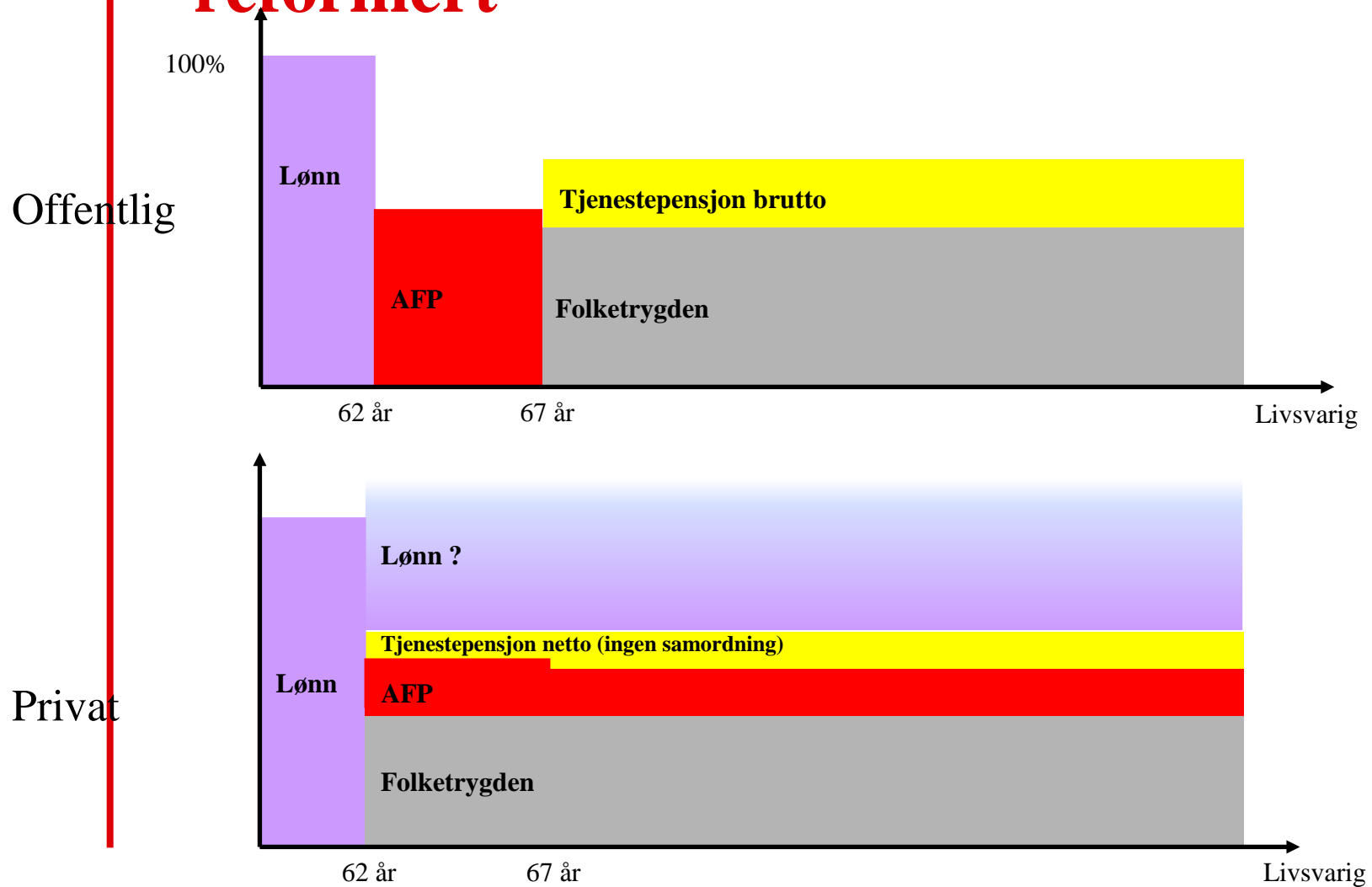
Problembeskrivelse

Hovedutfordringer med dagens pensjonssystem

Nivå

Utvikling – hvor er vi på vei?

Økt forskjell offentlig-privat AFP ikke reformert

Enkeltstående
fondert ordning i
bedriften.
Varierer i
kvantitet og
kvalitet

Fellesordning,
løpende
premie med
bufferfond
Enten eller ved
62 år

Tjenestepensjon,
ca 15 %

AFP,
ca 15 %

Alderspensjon fra
folketrygden,
ca 50 %

Levealdersjustering 2025(1963-
årg):

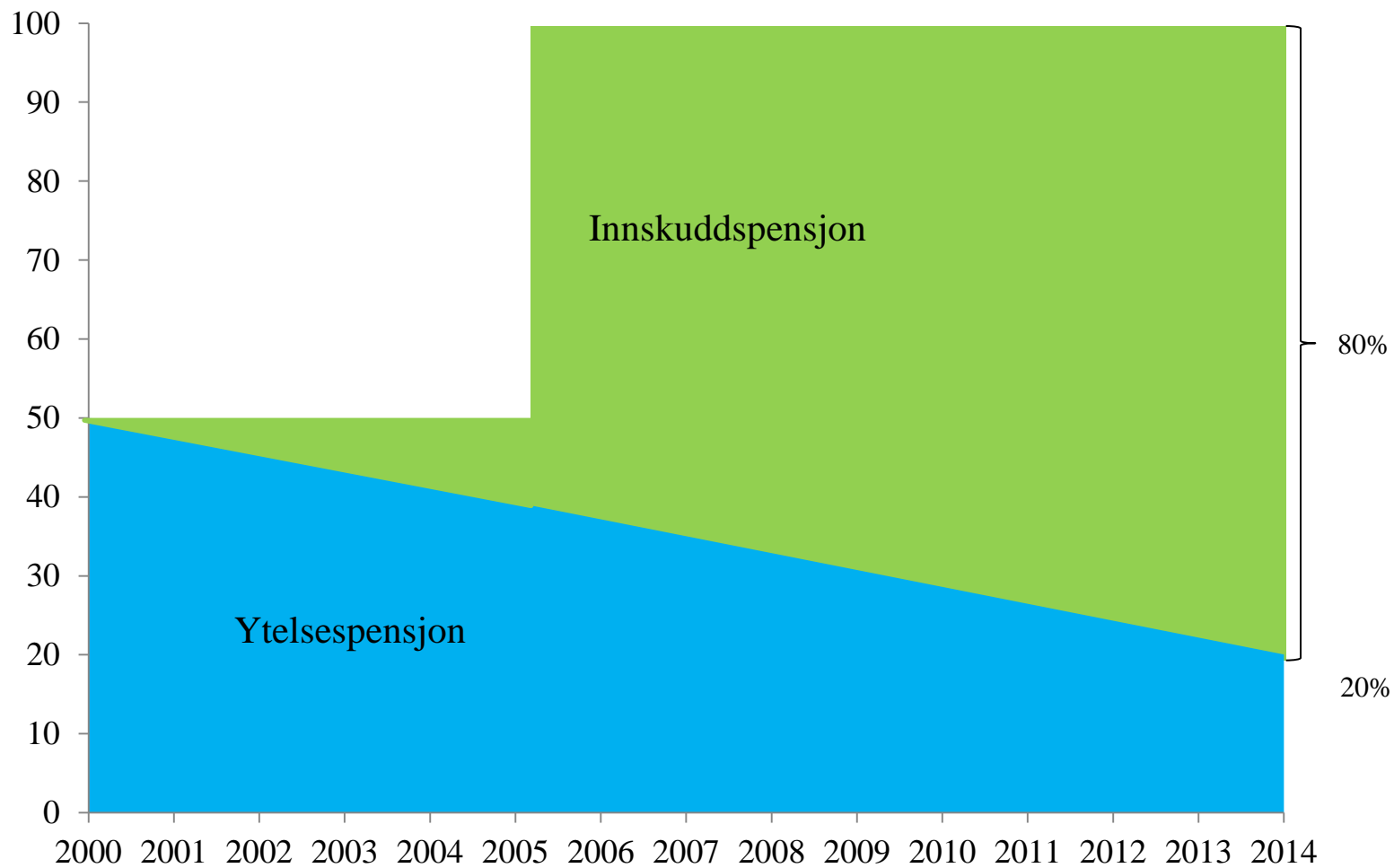
Fra 15% til 11 eller til 13?

fra 50% til 45
eller
fra 50 til 47 ½ ?

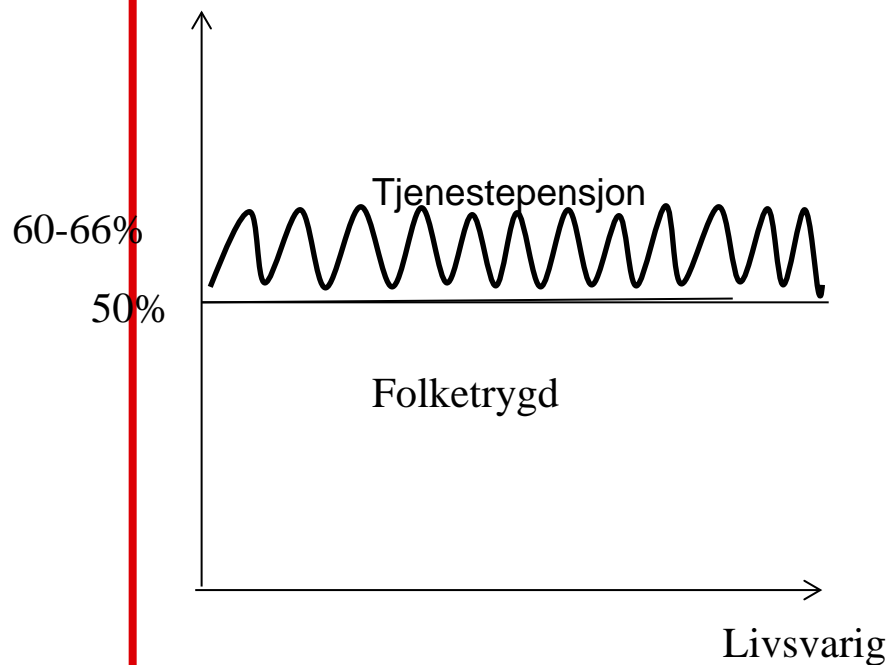
* Uttak 67 år. Lønn 500 000, full
opptjening FT-AFP
og god ytelsesordning

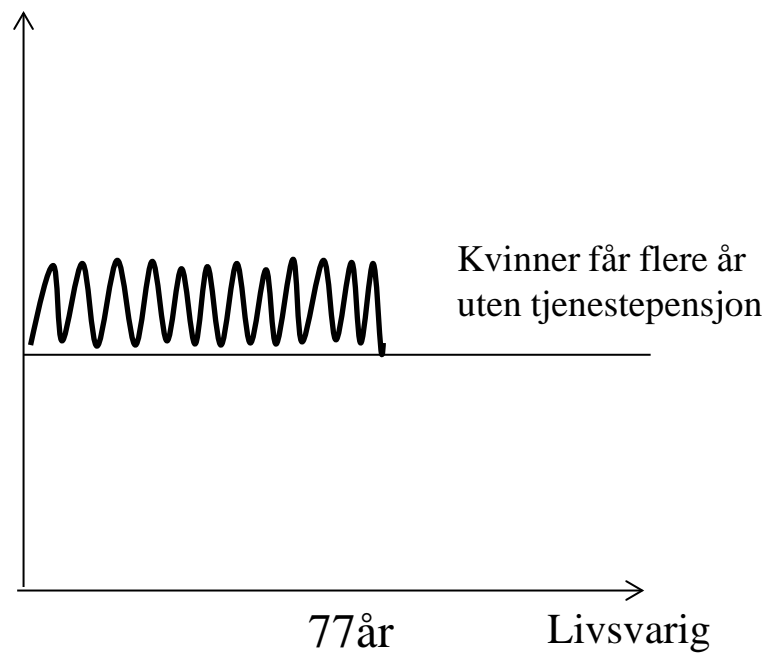
Markedet driver i retning av reduserte ytelser for alder, uføre og etterlatte. Skjevfordelt risiko

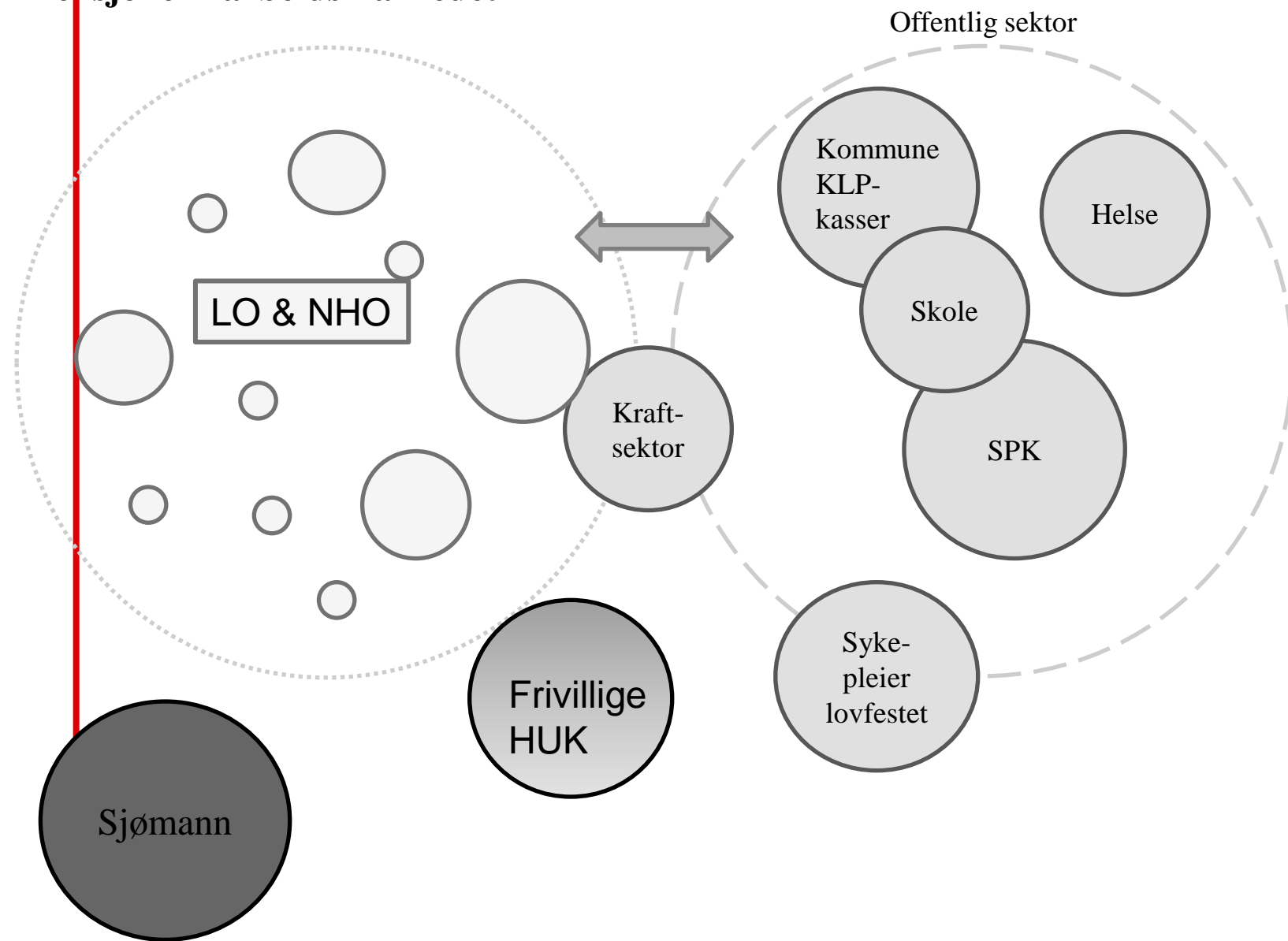
Pensjon hittil

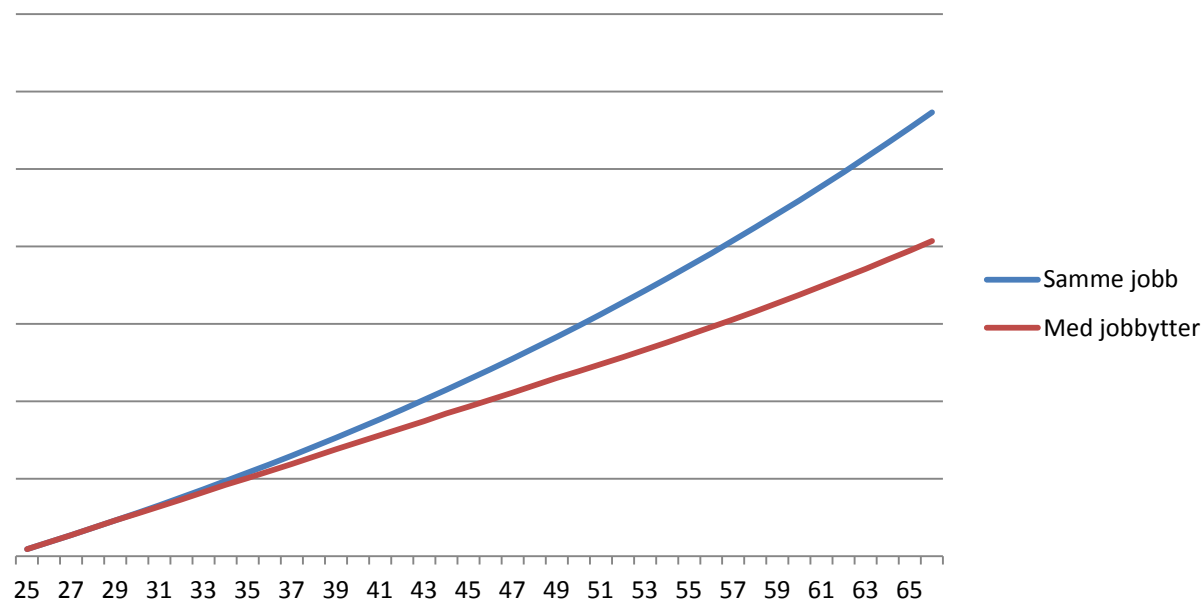
Pensjon i framtida

Pensjoner i arbeidsmarkedet

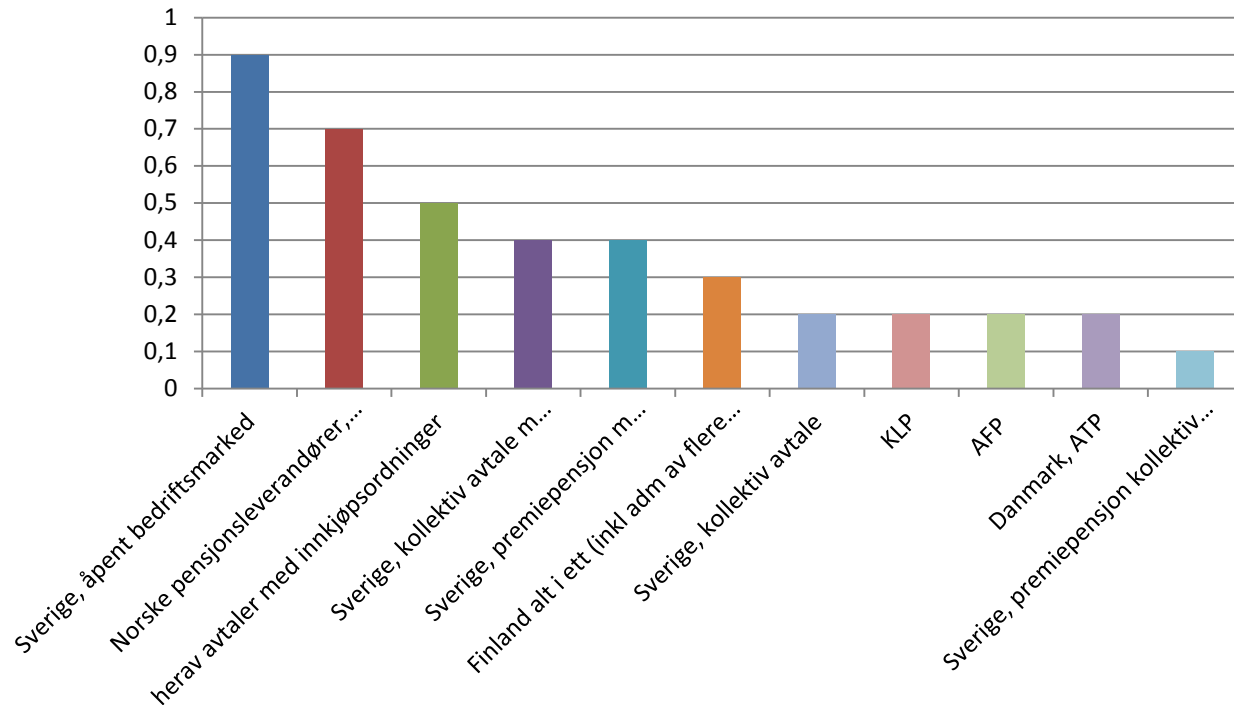

En typisk karriere med mange jobbskifter medfører avbrudd i opptjening som kan redusere pensjonen. 2 % gebyr belastes pensjonskapitalbevis

Kollektiv forvaltning reduserer kostnad gjennom stordrift – individuell e valg øker den

Forvaltingskostnader for innskuddspensjonsordninger Pst av pensjonskapital

Utenforskap (midlertidighet og deltid, inntekt under 1G)

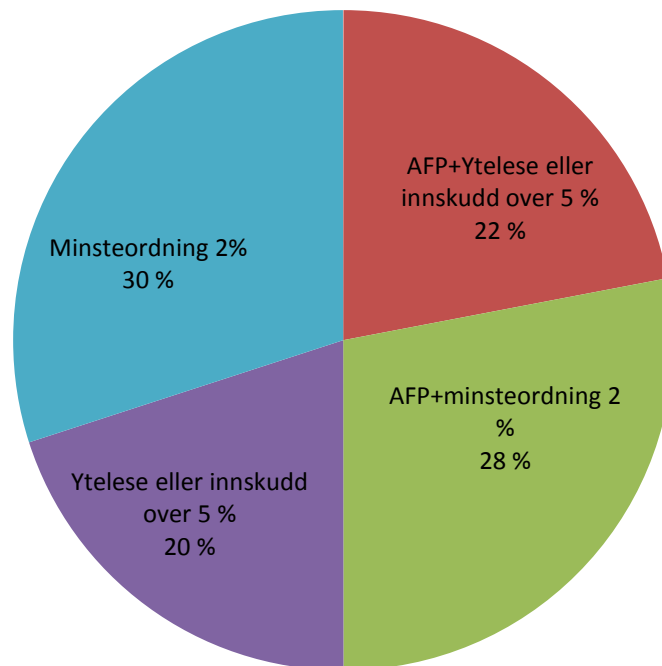
	Uten rente (lønnsvest og avkastning lik)	Piketty (Avkastning 3 pst. høyere enn lønnsvest)
40 års opptjening	100 %	100 %
1 års midlertidighet	98 %	96 %
5 års midlertidighet	88 %	80 %
10 års midlertidighet	75 %	63 %

Antagelser: tap av tjenestepensjonsrettigheter grunnet for kort ansiennitet i tjenestepensjonsordningen.

Andel av de ansatte i privat sektor som anslås å ha høy nok pensjonsopptjening til å kvalifisere for uttak av 100 prosent alderspensjon blant 1953-kullet. Prosent

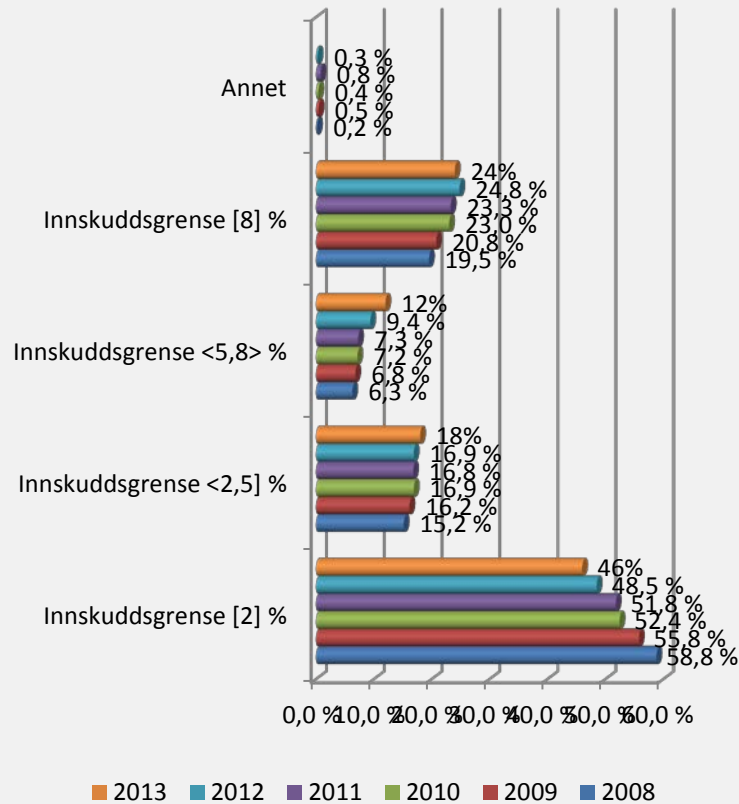
	AFP-virksomhet		Uten AFP	
Alder	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
62	97	76	89	41
63	97	83	91	50
64	97	91	93	60
65	98	98	94	67
66	99	99	95	75

Andeler av arbeidstakere i privat sektor dekket av ulike kombinasjoner av AFP og tjenestepensjon

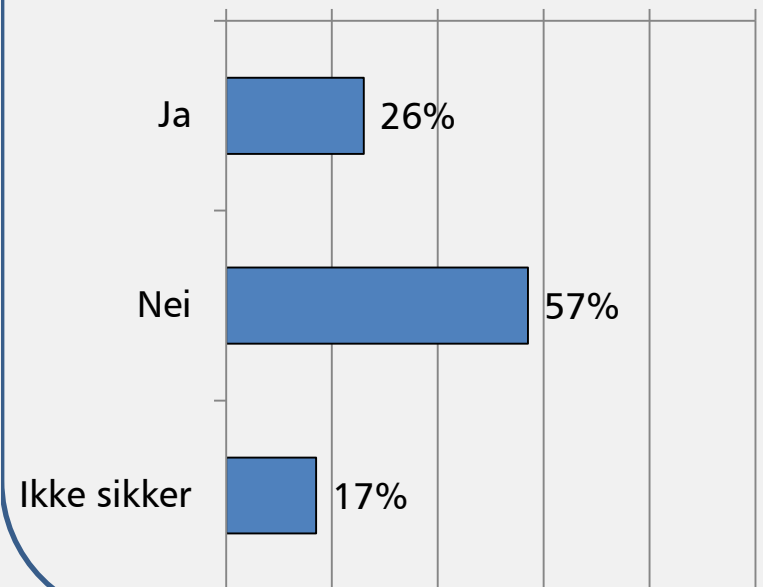
Innskuddssatser etter medlemmer.

Tillitsvalgte: Planer om å øke satser

Er det diskusjoner om eller planer for å øke innskuddssatsene fra minimumssatsen på 2 prosent? (N=266)

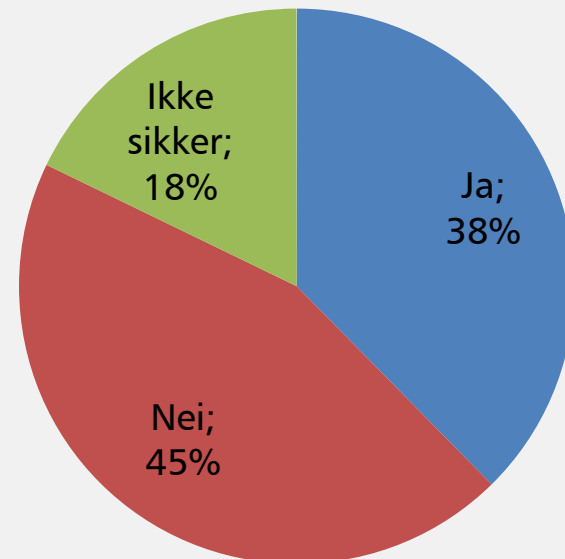
0% 20% 40% 60% 80% 100%

Tariffavtaler i privat sektor

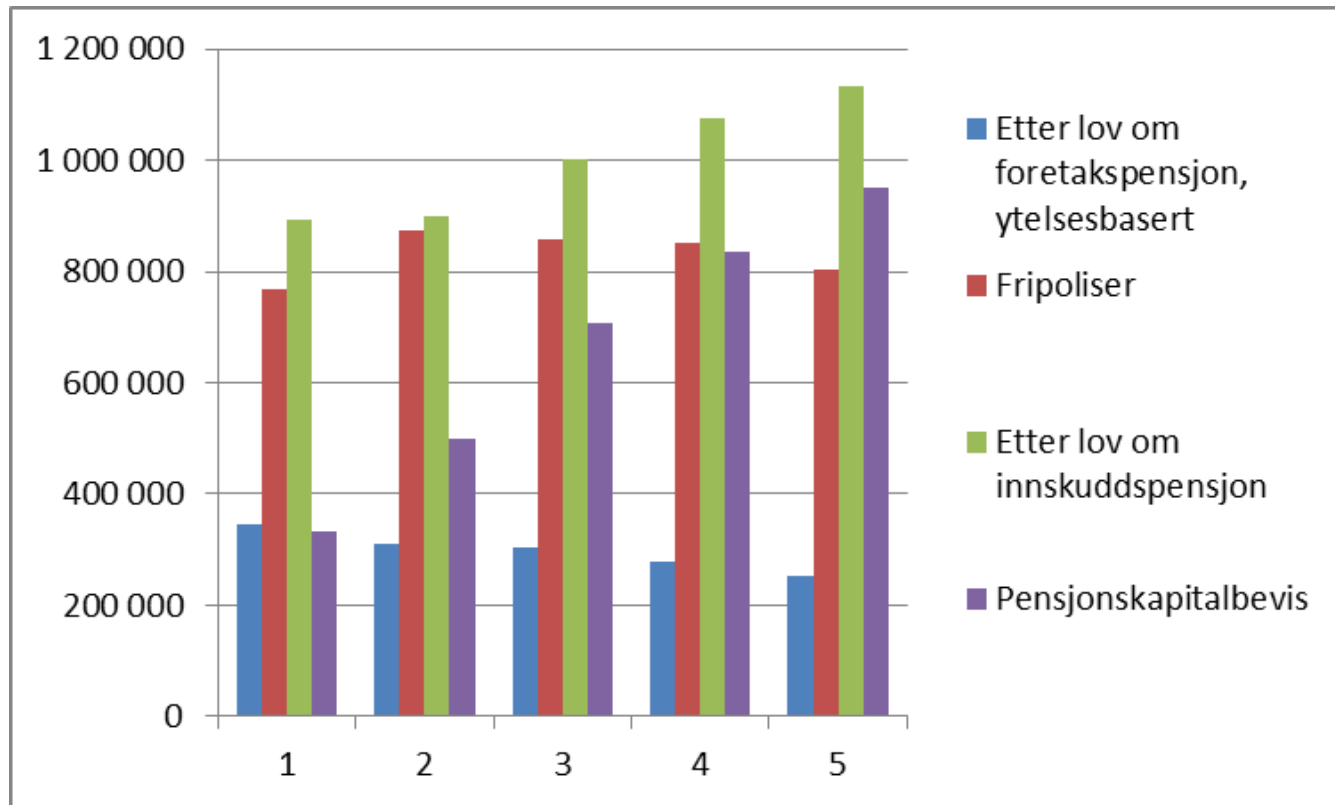
- Ingen presise tall
- Likevel flere undersøkelser viser rundt 20% dekning
- En del kjente avtaler, blant annet MBL (NHO)
- Ny avtale med Virke på forsikret t-pensjon
- Mange oppfatter lokal ordning som avtalefestet

Er pensjonsordningen en del av deres tariffavtale? (N=911)

Avbrutt pensjonsopptjening akselererer. 15 % bytter jobb hvert år og bytter ordning.

Aktive medlemmer i tjenestepensjonsordninger i livsforsikringselskap 2009 - 2013.

Trender i pensjonsmarkedet

Veland, FAFO

- Overgang fra ytelse til innskudd fortsetter. 80 pst er på innskudd
- Nesten alle som har fått pensjon hittil har livsvarig utbetaling fra ytelsespensjoner
- Nesten alle innskuddsordninger er 10-årige mens ytelse er livsvarige. Hvis trenden fortsetter vil fremtidig pensjon være 10-årig. Kvinner får flere år uten pensjon. Hybrid kan motvirke
- Innskuddssatser: 46 pst har innskuddsnivå 2 pst. Satser svakt stigende ellers
- Ytelse. Halvparten har 66 pst

Jobbskifter og tap av pensjon

- Kronikk Aftenposten: Kan tape 15 % av pensjonen ved pensjonskapitalbevis.
- Individuell konto som ulike arbeidsgivere betaler inn til, kunden betaler forvaltning, arbeidsgiver kompenser med høyere innskudd.
- Løser ikke markedsproblemet. Hver enkelt står overfor en konsentrert og overlegen finansbransje.
- Fortsatt smådrift, individuell forvaltning.
- Store ordninger med kollektiv forvaltning og høy forventet avkastning bedre for pensjon.